ՏԱՍՆ ԵՒ ՉՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Տարեկան գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ:
Առանձին համարները 7 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

Մեր հասցէն. Тифлисъ. Редакція «Мшакъ».
կամ. Tiflis. Rédaction «Mschak».

ՄՇԱԿ

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերից):

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով:

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

„ՄՇԱԿ“

ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՐԱԳԻՐ

ՆԵՐԿԱՅ 1886 ԹՒԻՆ

Հրատարակվում է Թիֆլիսում, շաբաթը երեք անգամ; նոյն դիրքով և նոյն պրոգրամայով: Մենք ստանում ենք սեփական ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ:

«ՄՇԱԿԻ» տարեկան գինը 10 րուբլ է, 11 կամ 10 ամսվանը 9 րուբլ, վեց ամսվանը 6 րուբլ:

Գրվել «ՄՇԱԿԻՆ» կարելի է ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆԸ և պ. ՇԱՎԵՐԴՕՎԻ պավիլիօնում: ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆԸ գտնվում է Բարօնսկի և Բազարնի փողոցների անկիւնում, Թամամշեվի տանը, № 12 բնակարանում: Ուղղակի մուտքը Բազարնի փողոցից է, Բէմէսլէննայա Ուպրավայի դիմաց:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻՑ «Մշակին» գրվելով կարելի է վճարել 25 ֆրանկանոց թղթադրամով:

Թիֆլիսում «ՄՇԱԿԻ» համարները հատով ծախվում են 7 կոպէկով պ. ՇԱՎԵՐԴՕՎԻ պավիլիօնում, պ. ՏԷՐ-ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ ծխախոտի մագազինում (կովկաս հիւրանոցի տակ) և պ. ԱԼԻԽԱՆՕՎԻ ծխախոտի մագազինում (Վօրօնցովի արձանի դիմաց):

Յայտարարութիւնները, ամեն լեզուներով, ընդունվում են ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆԸ և պ. ՇԱՎԵՐԴՕՎԻ մօտ: Յայտարարութիւնների իւրաքանչիւր բառին վճարվում է 2 կոպէկ:

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆԸ, բաց է ամեն օր, առաւօտեան 10 ժամից մինչև 2 ժամ կէսօրից յետոյ, բացի կիրակի օրերից:

Կայսերութեան ուրիշ քաղաքներից «ՄՇԱԿԻՆ» գրվելու համար պէտք է դիմել հետևեալ հասցէով. ТИФЛИСЪ, Редакція газеты «МШАКЪ», իսկ արտասահմանից. Tiflis, Rédaction du journal arménien «MSCHAK».

Հասցէն փոխելու ժամանակ պէտք է ուղարկել խմբագրութեանը 28 կոպէկ կամ 4 հատ 7 կոպէկանոց փոստային մարկա:

Խմբագիր-հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Ս. Պետերբուրգից: Ներքին լուրեր:—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Բալկանեան պետութիւնները: Արտաքին լուրեր:—ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ: — ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ:— ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ:— ՏԵՂԵԿԱՑՈՅՑ: —ՖԵԼԻԵՏՕՆ: Ներսիսեան դպրոցի նոր ընտրած հոգաբարձուներ:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻՑ

—

Մարտի 10-ին

Շուտով պիտի կայանայ մայրաքաղաքիս հայոց եկեղեցու ծխականների ընդհանուր ժողովը եկեղեցական խորհրդարանի երկու անդամ ընտրելու՝ այն երկու անդամների տեղ, որոնք խորհրդարանի կանոնադրութեան 5 §-ին համաձայն՝ վիճակարկութեամբ դուրս պիտի գան անդամութիւնից:

Սոյն իսկ այդ հանգամանքին եմ նուիրում այս նամակը: Թոյլ եմ տալիս ինձ կարծելու, որ այս առարկան կարևոր է ոչ թէ միայն Պետերբուրգի մեր հայ գաղթականութեան համար, այլ և նա արժանի է ընդհանուր ուշադրութեան: Խորհրդարանին ստանձնած կալուածքներին է պարտական հայ գաղթականութիւնը, որ ունէ այստեղ հայոց եկեղեցի, հայոց հոգևորականութիւն, այդ կալուածների բարգաւաճանքից են կախված Լազարեան ճեմարանի քսան հայ հոգևոր սաները, այդ կալուածներն են մասամբ օգնութեան գալի չքաւոր հայ ուսանողութեանը, որի թիւը օրէցօր բազմանում է, այդ կալուածներն են միջոց տալիս հեռացնել մոլորակ հային մայրաքաղաքի յորձանահոս կեանքից: Լազարեան ճեմարանի յիշեալ սաները Անդրկովկասի հեռաւոր անկիւններից են ժողովուած, հայ ուսանողութիւնը մեր ամեն փոքր ի չատէ նշանաւոր քաղաքների կամ գիւղաքաղաքների ներկայացուցիչներ ունի իր մէջ, մոլորակ հային խոհ տարածութիւնը ուժամանակը անչըրպետ չեն եղել երբէք... Բաւական են ուրեմն հէնց սրանց ճակատագիրը, որ մեր խորհրդարանի գործերը դարձնեն ընդհանուրի ուշադրութիւնը: Հասկանալի է ինքն ըստ ինքեան, որ այդ ճակատագրերը սերտ կապակցութիւն ունեն խորհրդարանի անդամների հասունութեան հետ: Ըստ իր կարգին՝ այդ հասունութիւնից է կախված կալուածների նիւթական միջոցները բարեկարգ վիճակի հասցնելու հարցը, որպէս նաև ձեռնհաս անդամների ընտրութիւնը կախված է իրան ժողովից: Ահա մեր շարժառիթը, որ ձըգտում ենք վաղօրօք հրաւիրել մեր ծխականների ուշադրութիւնը ապագայի ընտրութեանց վրա:

Շատ ցաւալի է, ճշմարիտ, պատահել ժողովում այնպիսի ծխականին, որ քուէն ձեռքը սրան նըրան հարցնում է՝ ում տամ ընտրողական քուէս... կամ թէ մի այլ ուրիշը կարծում է, որ խորհրդարանի անդամ նա պիտի ընտրէ անպատճառ մի կրեդաս կամ մի էֆենդի, որոնք թէ վաչխառութեամբ, թէ զանազան տեսակ ճարպիկութիւններով ընկերութեան մէջ մի որ և է նշանաւոր դերի են հասել: Բայց սրանից աւելի տխուր երևոյթը այն է, որ մի և նոյն անձը տալիս է իր ընտրողական քուէն, եթէ այլաբանութեամբ խօսենք, համ աստուածապաշտին, համ կռապաշտին: Ռուսաց առածը ասում է թէ՝ «մարդ կայ, որ տէրտէր կը սիրէ, մարդ կայ—տէրտէրակին», իսկ մենք՝ հայերս սիրում ենք՝ համ տէրտէր, համ տէրտէրակին, համ տէրտէրի աղջիկ: Հճանալի զարգացումն ճաշակի...

Այդ տեսակ ընտրողներն, հետամուտ չը լինելով երբէք այն գործին, որի կառավարութիւնը յանձնում են այսպէս կազմեալ խորհրդարանին, ամենայն տեսակ պատահարների են ենթարկում նոյն իսկ գործը, կամ թէ ամենաբարեբեր դէպքում վիճակում են այդ գործին անշարժութիւն: Ցեսած բան չէ երբէք որ մի սայլ լծած լինի կարապով, գայլաձուկով ու խեցգետնով և այդպիսի սայլը յառաջ խաղար:

Այդ անշարժութեան մէջն է գտնվում յիշեալ կալուածների գործը: Հոյակապ Նեվսկիյ պրօսպէկտի վրա, նրա ամենապայծառ ու թանկագին կէտում, կանգնած է մի տուն, որը չօշափելի կերպով աչքի է ընկնում հարևան տների շարքում. նա միանգամայն կրում է իր ճակատի վրա հնութեան կնիքը: Գալով նրա իսկական վիճակին և եթէ երեք մասնագէտների ծանուցագրին ունկնդիր լինենք, այն մասնագէտների, որոնց խորհրդարանը 1884 թւին յանձնարարել էր զննելու այդ տունը, ահա թէ ինչեր պիտի լսենք.

Ստորին յարկի բոլոր բնակարաններում, որոնց յատակը բակի քարայատակից աւելի ցածր է՝ յատակի գերանները և ներքին (սև) յատակը բոլորովին փթել ու կործանուել են, իսկ մի քանի բնակարաններում նաև վերին յատակները վնասուած են խոնաւութիւնից: Պատերը խիստ խոնաւ են: Ջրի խողովակների անկանոնութեան պատճառով, շատ յարկերում ձեղունները թրջուել են, որի պատճառով փթում են գերաններն ու յատակները: Տան ձախ ճակատում եղած կեղտոտ ջրի խողովակները դետեղված են ոչ թէ ուղղահայեաց, այլ կոր դիրքով մեծ տարածութեամբ, որով օդը ապականվում է բնակարաններում: Տան բոլոր մասերում սանդուղքները խիստ անյարմար են դետեղուած, կեղտոտ ու հնացած են և ժամանակից քայքայուել են, որի պատճառով նուազում են բնակարանների յարգն ու յարմարութիւնը: Վառարանների մեծ մասը երկարժամանակեայ գործածութիւնից անպիտանացել է: Պատուհանների շըրջանակները ու սօրօտները գրեթէ բոլորը փթել են, ինչպէս նաև ապակիների շրջանակները: Ծխնելոյզները ջարդուած են, օդահանները, որոնք այս ծխնելոյզներին են կցուած՝ փոխանակ սենեակների օդը դուրս քաշելու՝ ընդհակառակն ծխոտում ու մրոտում են սենեակները: Ախոռները ու լուացարանը շատ վատ դրութիւն ունեն. մանաւանդ լուացարանը պէտք ունի նորոգութեան և վերակազմութեան: Ընդհանրապէս անհրաժեշտ է,—վերջացնում են մասնագէտները իրանց ծանուցագիրը,—բոլոր շէնքը գլխովին նորոգել, պատուհանները և մի քանի պատերը նորից շինել, ստորին յարկի յատակը, որ բակի քարայատակից աւելի ցածր է՝ բարձրացնել, որպէս զի սոցանով առաջն առնուի այն խոնաւութեան, որ շէնքին մէջ խիստ տարածուած է:

Եկեղեցական ստացուածների կառավարութեան 1884 թ. հաշիւը ներկայացնելով ընդհանուր ժողովին, խորհրդարանը, ի միջի այլոց, չարբայարում է՝ «այս ծանուցագրից երևում է, թէ տունը բոլորովին հնացել է, և բացի այս շինուածական (конструктивный) տեսակէտից համապատասխան չէ յարմարութեան և առողջապահութեան արդի պահանջներին: Ուստի թէ յիշեալ ծանուցագրի մէջ արտայայտուած եզրակացութեանց պատճառով և թէ տան եկամուտն աւելացնելու դիտմամբ, ըստ երևոյթին անհրաժեշտ է

Ֆ Ե Լ Ի Ե Տ Օ Ն

ՆԵՐՍԻՍԵԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՆՈՐ ԸՆՏՐԱԾ ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒՆԵՐ

—

Բժիշկ Ստեփան Անանեանց.—Միքայէլ Թամամշեան.—Գէորգ Եւանգուլեան.—Բժիշկ Սամսօն Մայսուրեան.—Սարգիս Ղաւալեան.—Իշխան Կօնստանտին Բէհբութեան.—Յովհաննէս Զիգլինեան.—Աբգար Յովհաննիսեան.—Գէորգ Աքիմեան.—Նազար Ափեան.—Ալէքսանդր Մէլիք-Ազարեան.—Ներսէս Աթաբէգեան.—Պօղոս Մէլիք-Ղարագեօզեան.—Բժիշկ Աւետիք Բաբայեան.—Բժիշկ Մարկիանոս Ռոտինեանց.—Յակոբ Տէր-Յովհաննիսեան:

—

Մարտի 23-ին ընտրվեցան նոր հոգաբարձուներ Թիֆլիսի Ներսիսեան դպրոցի համար:

Եթէ ընթերցողը ուզում է ծանօթանալ այդ ընտրված անձնաւորութիւնների հետ, մեծ ուրախութեամբ կը ծանօթացնեմ նրան պարոնների պատկերների հետ:

Վերև յիշված 16 անուններից առաջին 12 հոգի հոգաբարձուներ են ընտրվել, իսկ վերջին 4 անձինք հոգաբարձական կանդիդատներ են:

Սկսում եմ հոգաբարձուներից, ընտրութեան մէջ նրանց ստացած քուէների կարգով:

***

Բժիշկ Ստեփան Ա ն ա ն ե ա ն ց, բժիշկ-մանկաբարձ: Յոյս ունեմ, որ իր մասնագիտութիւնը երբէք գործադրելու չէ Ներսիսեան դպրոցում: Բայց որպէս բժիշկ—հոգաբարձու կարող է լաւ խորհուրդներ տալ դպրոցի հակաառողջական պայմաններին որ և է կերպով առաջն առնելու համար: Դեռ երբէք հոգաբարձու չէ եղել և մեր հասարակական գործերում չէ խառնվել: Տեսնենք չորս տարվայ մէջ ինչ արդիւնք կը ցոյց տայ:

***

Միքայէլ Թ ա մ ա մ շ ե ա ն: Նոյնպէս նոր մարդ է, երբէք մեր հասարակական գործերում իր ընդունակութիւնները չէ ցոյց տուել: Բանկիր է և ազնիւ մարդ է,—թանգագին յատկութիւն է: Հասկացող է: Տեսնենք ինչ է անելու: Ընտրութեան ժամանակ բացարձակ յայտնեց թէ կամենում է քուէարկվել. գրաւական է, գուցէ, որ տաք կը կպչի գործին:

***

Գէորգ Ե ւ ա ն գ ո ւ լ ե ա ն: Եղել է արդէն հոգաբարձու անցեալ չորս տարվայ ընթացքում: Թունդ մեղուական է, Սիմէօնեանցի alter-ego է, և նրա բոլոր մտքերի պաշտպան ու պաշտող է: Եղել է առաջ պետական ծառայութեան մէջ, այժմ ադվօկատ է: Շատ խօսում է և սիրում է մի մի անգամ գրել լրագիրներում այնպիսի հարցերի վրա, որ մինչև անգամ չէ հասկանում: Հասարակական կեանքում, բացի իր անձնական խելքից, ուզում է միացնել էլի չորս ուրիշ մարդկանց խելքերը. Պետրոս Սիմէօնեանցինը, Կարապետ Եզեանինը, Պետրոս Շանշեանինը և հանգուցեալ Դաւիթ-Մէլիքօվինը: Ցաւում է շատ, որ բացի այդ հինգ խելքերից չունի և Անանօվի կամ Սանասարօվի հարստութիւնն էլ: Բացի ադվօկատութեամբ պարապելուց, անդամ է բանկերի խորհրդներում:

***

Բժիշկ Սամսօն Մ ա յ ս ո ւ ր ե ա ն ց: Նոր մարդ է ոչ թէ միայն հոգաբարձութեան մէջ, բայց և առհասարակ Թիֆլիսում: Լաւ բժիշկ է, մեծ պրակտիկա ունի, հետևում է գիտութեանը, աշխատասէր է, գործնական մարդ է, ամենքի հետ լաւ է, ոչ ոքի հետ չէ կամենում կռուել, ոչ մի կուսակցութեանը երբէք չի պատկանի: Շատ է խօսում և շատ անգամ սրամիտ կերպով է խօսում: Յայտնի չէ թէ հասարակաց գործունէութեան մէջ ինչ ընդունակութիւն կը ցոյց տայ:

***

Սարգիս Ղ ա ւ ա՜ լ ե ա ն: Արուեստաւոր է, գ ը տ ա կ-կարողների գլխաւորն է (ուստաբաշի): Ասում են, որ մեծ յարգանք է վայելում իր արուեստակիցների շրջանում, մեծ կշիռ ունի նրանց մէջ և կարող է հարկաւոր դէպքում մեծ ազդեցութիւն ունենալ նրանց վրա: Մտնելով այնպիսի շրջանը, ինչպէս մեր ինտելիգենցիան է, թող զգոյշ կենայ և միշտ յիշի ժողովրդական առածը, թէև քիչ փոփոխված. «Ինչ հոգաբարձութեան մէջ կը մտնես, այն հոգաբարձութեան գ դ ա կ ը ծածկիր:»

***

Իշխան Կօնստանտին Բ է հ բ ո ւ թ ե ա ն ց: Նախկին խմբագիր, չորս տարի եղել է արդէն հոգաբարձու, թէև այդ չատերի համար -գուցէ գաղտնիք է, որովհետև երբէք չէր գալիս հոգաբարձական ժողովներին: Ինչի համար է նորից ընտրվել այդ incognito-հոգաբարձուն,—դժուար է ասել:

***

Յովհաննէս Զ ի գ լ ի ն ե ա ն: Արդէն եղել է հոգաբարձու: Մի թւաբանական մեծութիւն է. հաստատ համոզմունք ասած բանը չուայլութիւն է համարում: Եղել է գ ի ն ե գ ո ր ծ, յետոյ դարձել է մ ա ն կ ա վ ա ր ժ: Այժմ գինեգործութիւնը մոռացել է, իսկ մանկավարժութիւնը որ չափով է սովորել,—չը գիտեմ: Որպէս մարդ, լաւ մարդ է:

***

Աբգար Յ ո վ հ ա ն ն ի ս ե ա ն: Խմբագիր նախկին «Փորձի», այժմեան «Արձագանքի», Թիֆլիսի Դումայի ձայնաւոր, փոխադարձ կրեդիտի ընկերութեան դիրեկտօր, «Գրքերի հրատարակութեան» ընկերութեան նախագահ, անդամ խորհրդի Քաղաքային կրեդիտական ընկերութեան, Ներսիսեան դպրոցի հոգաբարձու, անդամ Թիֆլիսում կայացող ամեն տեսակ յանձնաժողովների և մասնաժողովների, ընտրվեցաւ Թիֆլիսի պատգամաւոր վերջին կաթողիկոսական ընտրութիւններում, կենտրօնական գրավաճառանոցի տէր, և այլն և այլն: Որտեղ որ և է ընտրութիւն կայ, անմիջապէս ամեն տեղ մասնակցում, քուէարկվում և ընտրվում է: Ամբողջ Թիֆլիսում կարծեմ միակ ընկերութիւն

դառնում նրա գլխովին վերաշինութիւնը: Բայց այս գործի կարևորութեան պատճառով, որ պահանջում է մեծ զգուշութիւն և նախապէս ծանօթութիւն բոլոր հանգամանքների հետ—ժամանակի կարճութեան համար խորհրդարանը հնար չունեցաւ այս մասին որ և է վերջնական որոշում կայացնելու»:

Եթէ «ժամանակի կարճութեան համար» 1884 թւին խորհրդարանը հնար չունեցաւ վերջնական որոշում կայացնելու, մենք՝ ծխականներս՝ ամենայն իրաւունք ունենք պահանջելու խորհրդարանից այդ «վերջնական որոշումը» 1886 թւին: Իսկ եթէ այս անգամ էլ այդ խնդրի անհրաժեշտ պատասխանը չը լսենք, պիտի կարծենք, որ խորհրդարանի համար ամեն մի ժամանակ կարճ պիտի երևայ: Բայց և այնպէս ձեր թղթակիցը, յենուելով ամենահաստատ աղբիւրների վրա, միջոց ունէ ձեզ հաւատացնելու, որ խորհրդարանը ոչինչ չէ արել այս մասին և այս անգամ էլ ոչ մի բաւականացուցիչ պատասխան չէ կարող տալ ժողովին: Կապրէք՝ կը լսէք: Կը լսէք մի և նոյն դատարկ խօսքերը՝ «զգուշութիւն», «ժամանակի կարճութիւն» և այլն: Եւ միշտ այդպէս պիտի լինի, մինչև որ ընդհանուր ժողովը չարունակէ իր անչըրջահայեաց ընտրութիւնները...

Խորհրդարանը գործունեայ և միաքան անդամների մեծ կարօտութիւն ունի, այնպիսի անդամների, որոնք հասարակական գործի մէջ նոյն իսկ հասարակութեան ընդհանուր գաղափարի ներկայացուցիչ հանդիսանան և ոչ թէ պատահական ընտրութիւնների շնորհով՝ անդամ դառած խորհրդարանին՝ իրանց քրմական քաղաքականութեան «օյինները» բազմացնեն:

Ահա այդ տեսակ տխուր երևոյթների առաջն առնելու համար է, որ ցանկանում ենք ընդհանուր ժողովին աւելի յաջողակ ընտրութիւններով կենդագործել խորհրդարանը, եթէ ոչ բարեխիղճ անդամներին կը մնայ հեռանալ խորհրդարանից:

Ծխական

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

Մեզ հաղորդում են որ Թիֆլիսաբնակ տիկին Բայանդուրեանց, իր հանգուցեալ ամուսնու, Գէորգ Բայանդուրեանցի յիշատակին, նուիրել է 100 րուբլ յօգուտ Թիֆլիսի հայ-հոգևորականների ապահովութեան գանձարանին:

—

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻՑ մեզ գրում են մարտի 17-ից հետևեալը: «Այստեղ եղանակը այս ամիսը վերին աստիճանի փոփոխական էր. երբեմն այնպէս տաք էր լինում, որ ջերմաչափը զրօից բաւական բարձրանում էր, բայց անցնում էր մի քանի ժամ, և եղանակը բոլորովին փոխվում էր: Ջերմաչափը յանկարծ իջնում էր զրօից մինչև 10 աստիճան: Պետերբուրգում հիւանդանալու ամենալաւ ժամանակը հէնց հիմա է: Այսօրվանից արգելվեցաւ Նեվա գետի սառուցի վրայով երթևեկութիւն անել, որովհետև ջուրը գետի մէջ արդէն սկսեց բացվել»

ՓՕԹԻՑ մեզ հաղորդում են, որ այդ քաղաքում սաստիկ տարածված է այժմ բկացաւ հիւանդութիւնը, որ մանուկներից շատ զոհեր է տանում: Մարտի 16-ին մի ընտանիքում միասին մեռան երկու եղբայրներ՝ մէկը 15, իսկ միւսը 10 տարեկան: Հիւանդութիւնը տարափոխիկ լինելով, շատերը ծնողներից վախենալով իրանց զաւակների համար, տանից դուրս չեն թողնում նրանց:

—

Մեզ գրում են ՓՕԹԻՑ և հետևեալը: «Այս քանի մի ժամանակներս դադարեցրին այստեղի նաւահանգստի աշխատութիւնները և փօթեցիները, որոնք յոյս ունէին մի ժամանակ տեսնել նաւերի ազատ երթևեկութիւն, ուրեմն և փօթիի առևտրի բարձրանալը, այժմ նորից կորցրին իրանց յոյսերը:»

—

Մեզ ուղարկված է հետևեալ նկատողութիւնը տպագրելու համար: «Թիֆլիսի Խարփուխ թաղի մէջ գտնված սուրբ Սարգիս եկեղեցու նոր շինութեան ետևի փողոցը, որ թաղի վերի մասից իջնում է դէպի Սէյդաբաթ անուանված ներքևի մասը, անասելի կեղտոտ դրութեան մէջ է գտնվում: Այդ ճանապարհից անցնողը ստիպված է լինում մի քանի րոպէ պինդ փակելու երկու ձեռքով իր քիթն ու բերանը, որպէս զի այդ տեղի ապականված օդը չը ներշնչէ: Եթէ ձմեռ ժամանակ այսպէս է, ինչ կը լինի ամառը: Ուշադրութիւն ենք հրաւիրում ում հարկն է սորա վրա և խնդրում ենք ազատել տեղացի բնակիչներին այն վտանգից, որ կարող է ծագել այդ զարշահոտութիւններից և ապականված օդից: Ամեն տեսակ հիւանդութիւններ կարող են գոյանալ այդ ապականութիւնից հէնց որ օրերը կը տաքանան և կը տարածվեն թաղի այդ մասի մէջ:»

—

Մենք արդէն հաղորդեցինք մեր ընթերցողներին որ ԲԱԳՈՒԻ փոխադարձ կրեդիտի բանկի ընդհանուր ժողովում, որ կայացաւ 15-ին մարտի, բանկի նախագահ ընտրվեցաւ պ. Ազամեանց, իսկ դիրեկտոր պ. Վարշամեանց: Այժմ մեզ գրում են, որ բանկի անդամներից շատերը դժգոհ են այդ ընտրութիւնից, ոմանք մինչև անգամ անկանօն են համարում այդ ընտրութիւնները: Շատերը սպասում էին որ նախագահ կընտրվի պ. Սափարեանց, կամ Գօլուխանեանց:

—

Լրագիրները հաղորդում են որ դիտաւորութիւն կայ ներկայ թւի յունիս ամսին կազմել բարձր կառավարչական շրջաններում մի յանձնաժողով, վերաքննելու համար 1883 թւականից գործադրութեան մէջ մտած ծխախոտի վրա նշանակված ակցիզի կանօնադրութիւնը:

—

Վճռված է, ինչպէս հաղորդում են Պետերբուրգի լրագիրները, նաւթային ակցիզի հարցը ենթարկել մի առանձին յանձնաժողովի քննութեանը, որ կազմված կը լինի նաւթ արդիւնաբերողների նշանաւոր ներկայացուցիչներից և ֆինանսական մինիստրութեան ներկայացուցիչներից: Յանձնաժողովը իր պարապմունքները կը սկսի ապրիլ ամսին և կը վերջացնի մայիսի սկզբներին: Ապա հարցը կենթարկվի պետական խորհրդի քննութեանը:

—

Մարտի 20-ին կայացաւ «կենդանիների հովանաւորութեան» Թիֆլիսի ընկերութեան նիստը: Ներկայ էին մինչև 15 կենդանասէր անդամներ: Ինչպէս երևում է, կենդանիների հովանաւորութեան ընկերութեան անդամները շատ քնքոյշ, զգայուն և վերին աստիճանի քաղաքավարի մարդիկ են: Ժողովված ժամանակ նրանք զբաղվում են պատւի, ինքնասիրութեան, իրաւունքի և քաղաքավարութեան պարտականութեան խնդիրներով: Մէկն ասում է թէ չէ կարելի ասել «չարժանացաւ ընտրվելու», այլ պէտք է ասել «չընտրվեցաւ», միւսը թէ չը պէտք է ասել «պ. Մէշչերսկի», այլ պարոնի անունը ու հօր անունը պէտք է ասել: Ահա անդամներից մէկը բողոք է բարձրացնում և գոչում է թէ «շանը և կատուին անասուն ասել չէ կարելի» և այլն: Ժողովը երկար վիճաբանութիւններից յետոյ վճռում է միջնորդել քաղաքիս ոստիկանապետի մօտ որ Թիֆլիսում բացված կենդանանոցի պահողին արգելվի կերակրել բօա օձը կենդանի և անմեղ ճագարներով: Ընկերութիւնը ընտրեց մինչև անգամ մի յանձնաժողով, հինգ անձինքներից բաղկացած, վերաքննելու յիշեալ կենդանանոցը: Առհասարակ Թիֆլիսի ընկերութիւնները վերջին ժամանակները շատ զգայուն և «անասնասէր» են դարձել: Գիւղատնտեսական ընկերութիւնն էլ միջոցներ է որոնում կովերի գոմերը լաւացնելու: Իսկ «կենդանիներին հովանաւորող» ընկերութիւնը ոչ թէ միայն յանձնաժողով է կազմում քննելու կենդանանոցը և քիչ է մնում դատ է բաց անում կենդանանոցի տիրոջ դէմ բօա օձին ճագարներով կերակրելու պատճառով, բայց և միանգամայն ընդդէմ է «կատուին և շանը անասուն» անունը տալու անքաղաքավարի և անվայել սովորութեանը:

—

Մեզ գրում են որ Փօթիում բնակվող պ. Կարապետ Պօպօվ նուիրել է Փօթիի ս. Լուսաւորիչ եկեղեցուն, նրան կից մի տուն, որ արժէ, ինչպէս հաւատացնում են, 1,000 րուբլի: Այդ տանը պարունակվելու են հայ քահանայի և տիրացուի բնակարանները և զետեղվելու է ծխական դպրոցը:

—

«Արձագանք» շաբաթաթերթը հաղորդում է որ անցեալ կիրակի օրը գումարվել է պ. Եսայ Փիթոեվի մօտ Թիֆլիսի հայոց թատրոնական հիմնադիրների ժողովը և վճռել է սեպտեմբեր ամսից կանօնաւոր ներկայացումներ տալ շաբաթը երկու անգամ: Գործի ղեկավարութեան համար կազմվել է, շաբաթաթերթի ասելով, մի մասնաժողով, որ բաղկացած է երեք անդամներից: Սրանք են. պ. պ. Եսայ Փիթօեվ, Ալէքսանդր Մանթաշեվ և Գրիգոր Փրիդօնով: Մասնաժողովին պիտի յանձնվեն եղած թատրոնական փողերը: Ժողովը վճռել է նպաստել այն խմբին, որ միւսք ունի Զատկից յետոյ օրիորդ Վիրգինէ Գարագաշեանի և պ. Ադամեանի հետ մի քանի ներկայացումներ տալ Թիֆլիսում: Մենք այդ լուրը արտատպելով այսքան միայն կը նկատենք, որ եթէ հայոց ներկայացումները ոչ թէ շաբաթը երկու անգամ, այլ նոյն իսկ շաբաթը մի անգամ տրվէին, բայց մի և նոյն ժամանակ, պիէսների լաւ ընտրութիւն լինէր,—այդ էլ կատարելապէս բաւական կը լինէր: Չէ կարելի չը խոստովանվել որ Թիֆլիսեցի հայերը շաբաթը մէկ անգամից աւելի պահանջ չունեն հայոց թատրոնը յաճախելու, և աւելի նիւթական միջոց էլ չը կայ մեր հասարակութեան մէջ: Բացի սրանից եթէ պ. պ. Փիթօեվ, Մանթաշեվ և Փրիդօնով կամենում են որ հայոց թատրոնը ճշմարիտ ժողովրդական պահանջ դառնայ, պէտք է մուտքի համար շատ էժան գներ նշանակեն իրանց տրուելի ներկայացումներին, և ոչ հանգուցեալ թատրոնական կոմիտէտի պէս, որի անդամները իրանք փառաւոր կերպով ձրիապէս նստում էին ներկայացման ժամանակ Պալմի թատրոնի լօժայում, իսկ հասարակութեանը ստիպում էին չորս, երեք և ամենաէժանը երկու րուբլի վճարել տեղերի համար: Եւ միշտ մի և նոյն 500 մարդկանց էին կպցնում տոմսակները: Իսկ եթէ աւելի էժան լինեն տեղերի գները, գուցէ փոքր առ փոքր կը սկսի յաճախել թատրոնը ոչ թէ միայն մեր միջին դասակարգը, բայց գուցէ և հասարակութեան ստորին դասը:

—

Մեզ հաղորդում են որ քաղաքիս լուսաւորութեան կապալառու Դիդարօվ ինքն էր արձակել իր առաջվայ լապտեր-վառողներին (հայ-մշակներին) և ոչ թէ նրանք են պահանջել իրանց ռոճիկն աւելացնելու: Կապալառուն արձակել է հայ մշակներին, որոնք ամիսը 15—18 րուբլի էին ստանում այն նպատակով, որ աւելի էժան ռոճիկով վարձի ռս մշակներին: Այժմ մենք լսում ենք որ այդ նոր լապտեր-վառողները իրանց գործում բոլորովին անփորձ լինելով, քաղաքի մի քանի յետընկած մասերում լապտերները ամենևին չեն վառվում գիշեր ժամանակ: Պ. Դիդարօվ կամենում է այս ձևով, ինչպէս ասում են, մեր գլխին խնայողութիւն անել:

—

Պետերբուրգի լրագիրները հաղորդում են, որ այս տարի մի քանի գիտնական ճանապարհորդութիւններ պիտի կատարվեն Կովկասում: Օրինակ երիտասարդ բուսաբան Մասալսկի պիտի ճանապարհորդէ հարաւ-արևմտեան Կովկասում, պ. Վօյնով մտադիր է զբաղվելու Կովկասի տոհմագրութիւնով, պ. Պավլօվսկի կը հաւաքէ տեղեկութիւններ Կովկասի ազգաբնակութեան իրաւաբանական սովորութիւնների մասին: Կովկասում կը ճանապարհորդեն նոյնպէս մի քանի եւրօպացի գիտնականներ, ինչպէս հնագէտ Լուի Դիւ-Պլէսսի, և ուրիշները:

—

Ինչպէս հեռագիրը հաղորդել էր, գիւղական

* * *

կայ, որտեղ անդամ չէ, այն է «կենդանիների հովանաւորութեան» ընկերութիւնն է: Եթէ մի օր իմանայ թէ լուսնի վրա որ և է ընկերութիւն է կազմվել, սաստիկ կը ցաւի որ չը գիտէ ճանապարհը դէպի լուսինը, որպէս զի այնտեղ էլ քուէարկվի և ընտրվի: Չորս տարի արդէն հոգաբարձութիւն է արել Ներսիսեան դպրոցում: Ցոյց է տուել իրան թշնամի մեղուականների:

***

Գէորգ Աքիմեան: Հեռագրատան մէջ ծառայող է նրա մեր քաղաքում բացման օրից: Աքիմեան առանց Ներսիսեան դպրոցի հոգաբարձութեան չէ կարող ապրել և հոգաբարձութիւնը առանց Աքիմեանի չէ կարող ապրել: Ներսիսեան դպրոցի Ալադաուօն է: Գիշեր ցերեկ Ներսիսեան դպրոցումն է, պատրաստ է քնել այնտեղ: Ինչ եղանակ էլ լինի, յանկարծ կէս գիշերին յիշում է թէ գիշերօթիկ աշակերտների ննջարանը վառած չէ. անկողնուց անմիջապէս վեր է թռչում, շուտով լուացվում է, խռմբռով սանդրում է իր մազերը, հագնվում,—և գնում է դպրոցը: Սկսում է ուրուականի պէս դպրոցի պատշգամբներում և թողոտ դասատներում մենակ մանգալ: Դպրոցի համար առնում է, կարում է, կարկատում է, մանուկների չորերից ու չապիկներից չափըս է վերաունում, ինքն ձևում է, նրանց ծակ կօշիկներն է կարկատում: Կասսան էլ միշտ նրա ձեռքումն է: Սիրում է յանձն առնել շինութեան վերանորոգութիւնները: Կը մեռնի այն օրը, երբ այլ ևս ծախսարար չի լինի և առհասարակ երբ նորից հոգաբարձու չի ընտրվի: Գէորգը պաշտում է Պետրոսին և Պետրոսն էլ Գէորգին:

***

Նազար Ափեան: Կարելի է լաւ մարդ էլ է, բայց անձամբ չեմ ճանաչում: Եղել է ժողովրդական դպրոցների նահանգական վերատեսչի օգնական: Ուրեմն մանկավարժ է: Ասում են սաստիկ պարզախօս է. վատ յատկութիւն չէ և շատ օգտաւէտ է միւս հոգաբարձուների համար:

***

Ալէքսանդր Մելիք-Ազարեան: Ինտելիգենտ վաճառականներիցն է: Նրա մասին կարելի է ասել, որ թէև ազգասիրութիւնը սովորել է, բայց և վաճառականութիւնը չէ մոռացել: Չորս տարի հոգաբարձու եղած ժամանակ միշտ կռւելիս է եղել մեղուականների դէմ:

***

Ներսէս Աթաբեգեան: Ադվօկատ է: Գուցէ օգտաւէտ կը լինի Ներսիսեան դպրոցին իր իրաւաբանական հմտութիւններով: Մանաւանդ դպրոցի կորցրած կալուածների վերաբերութեամբ որ և է խրատ կը տայ:

***

Այժմ մնացին չորս կանդիդատներ:

Առաջինն է Պօղոս Մելիք-Ղարագեօզեան: Եղել է նօտարիուս: Այժմ կարծեմ վաճառականութեամբ է պարապում: Համարվում է շատ հմուտ օրէնսգէտ: Երևի շատ յաճախ կը հրաւիրվի հոգաբարձական նիստերին, երբ հոգաբարձութիւնը որ և է իրաւաբանական դժուարութեան կը հանդիպի:

***

Բժիշկ Աւետիք Բաբայեան: Բժիշկ-մանկավարժ—հոգեկան հիւանդութիւնների մասնագէտ: Նրա մասնագիտութիւնը կարող է շատ անգամ պէտք գալ դպրոցին, առհասարակ: Մեղուականների երդուեալ թշնամի էր իր հոգաբարձութեան չորս տարվայ ընթացքում: Հիմա կանդիդատ մնալով, դժբաղդաբար այլ ևս չէ կարող ներգործական դեր խաղալ:

***

Բժիշկ Մարկիանոս Ռօտինեանց: Առաջ եղել է հոգաբարձու: Պետրոս Սիմէօնեանցի լաւ բարեկամ է: Դումայի ձայնաւոր է և սպարանատէր: Մի գլուխ խօսում է, համոզված է թէ ամեն բան հասկանում է, իր ամեն ասածի վրա ինքն էլ մի գլուխ խրխրում է: Լաւ բժիշկ է. նրա բժշկութիւնը շատ հասարակ է. ամեն հիւանդութեան դէմ միշտ մի և նոյն երկու դեղ ունի: Հիւանդի գլուխն է ցաւում, թէ փորը, աչքը թէ ոտքը, կուրծքը թէ ականջը,—«քաթանի չապիկը հագիր» կամ «խինա ընդունիր» ասում է:

***

Ցակոբ Տէր-Յովհաննիսեանց: Նախկին խմբագիր «Մանկավարժական թերթի», նախկին թեմական վերատեսուչ, այժմեան ադվօկատ:

***

Նայելով Ներսիսեան դպրոցի հոգաբարձութեան այժմեան կազմակերպութեանը, պէտք է կարծել որ դպրոցը այժմ ամենաերջանիկ դրութեան մէջ կը լինի:

Նա օրինական ճանապարհից չի շեղվի և նրա իրաւունքները լաւ պաշտպանված կը լինեն, որովհետև հոգաբարձուների թւում 4 հոգի իրաւաբաններ կան:

Նա լաւ կը կառավարվի տնտեսական տեսակէտից, որովհետև հոգաբարձուների մէջ 2 ֆինանսիստ—բանկիր և 1 վաճառական կայ:

Վերջապէս առողջապահական կողմից դպրոցը կատարելապէս ապահոված է, որովհետև նրա հոգաբարձուների թւում 4 բժիշկ կայ, և այն էլ զանազան մասնագիտութիւնների բժիշկներ. մինը մանկաբարձ, երկրորդը ներքին հիւանդութիւնների, երրորդը հոգեկան հիւանդութիւնների, վերջապէս չորրորդը ամեն հիւանդութիւն քաթանի չապիկով և խինայով բժշկող բժիշկ է:

Միայն ցաւալի է, որ հոգաբարձուների թւում շատ քիչեր կան, որոնք հասկացողութիւն ունենային մանկավարժութեան մասին և առհասարակ դպրոցական որ և է օրինակելի կազմակերպութիւն տեսած լինէին, կամ նրա մասին կարդացած լինէին:

ԱՍԻԱՑԻ

բանուորների վարձելու հարցի քննութիւնը վերջացնելուց յետոյ, պետական խորհրդին կը ներկայացվի գործարանների բանուորների վարձելու խնդիրը, որով պիտի որոշվեն բանուորների և գործարանատէրերի փոխադարձ յարաբերութիւնները ու պարտաւորութիւնները:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԲԱԼԿԱՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

—

Բօլգարական յեղափոխութիւնը ամբողջ կէս տարի յուզելով Բալկանեան թերակղզին, ոտի կանգնեցնելով Սերբիան, Թիւրքիան և Յունաստանը և լարելով եւրոպական դիպլօմատիայի ուշադրութիւնը, դեռ ևս հեռու է վերջնական խաղաղութեան շրջանը մտնելուց: Թիւրք-բօլգարական խաղաղագրի անորոշ լինելը ցոյց տուեց իր հետեւանքները:

Թիւրքիայի և Բօլգարիայի մէջ կապված դաշնագրի վերաբերութեամբ եւրոպական մի քանի պետութիւնները, որոնց թւում և Ռուսիան, ցոյց տուեցին իրանց դժգոհութիւնը և պահանջեցին դաշնագրի քանի մի կէտերը փոփոխութիւնների ենթարկել: Ռուսաստանի պահանջները յարգվեցան: Սերբիան զինադադար արեց:

Բայց Յունաստանը դեռ յուզված է և շարունակում է պատերազմական տրամադրութեան մէջ մնալ: Եւրոպական պետութիւնների կողմից Յունաստանին արած բոլոր առաջարկութիւնները զինաթափ լինելու դեռ մինչև օրս չազդեցին յոյն կառավարութեան վրա, որի դրութիւնը երկրի մէջ և ազգի առաջ բաւական ծանր է: Դելիանիսի մինիստրութիւնը խախուտ վիճակի մէջ է, յոյն ազգը ամենաբուռն պատերազմական տրամադրութեան մէջ է և ամեն անգամ, երբ կառավարութիւնը խաղաղութիւն անելու ցանկութիւն է արտայայտում, յոյն ազգը թշնամական ցոյցեր է անում իր կառավարութեան դէմ: Գէորգ թագաւորը յայտնել է, որ ինքն պատրաստ է ենթարկվելու իր ազգի կամքին, որի ցանկութիւնների ներկայացուցիչը ազգային ժողովն է: Դելիանիսի կաբինետը դժուարանում է որոշ դիրք բռնել, թէև մինչև այժմ շարունակվում են պատերազմական պատրաստութիւնները: Տրիկուպիս հրաժարվում է ներկայ ճգնաժամի մէջ յանձն առնել մինիստրական կաբինէտը կազմելու գործը, բացի սրանից նա պարզ յայտնել է, որ ինքն պիտի ենթարկվի ազգի ցանկութիւններին:

Եւ ահա այս տեսակ անորոշ դրութեան մէջ Բօլգարիայի իշխան Ալէքսանդրի մի նոր պահանջ տակն ու վրա է անում խաղաղութեան բոլոր յոյսերը: Նա պահանջում է, որ ինքն նշանակվի կառավարչապետ Արեւելեան-Րումէլիայի ոչ թէ հինգ տարով, այլ անորոշ ժամանակով: Թիւրքիան դժգոհութեամբ լսեց այս նորութիւնը, Վիէննայումն էլ այդ լուրը դժգոհութիւն պատճառեց և, վերջապէս, եւրոպական ամբողջ դիպլօմատիային անհաճելի եղաւ իշխանի պահանջը:

Այժմ իշխանը ցոյց է տալիս, որ ինքն էլ գործում է համեմատ ազգի ցանկութեան և այդ բոլոր շփոթութիւնների ժամանակ, ի հարկէ, Բ. Դրան և Բօլգարիայի մէջ յարաբերութիւնները աւելի և աւելի լարվում են: Հեռագիրները հաղորդել են, որ թիւրք զօրքերը կենտրօնանում են Արեւելեան Րումէլիայի սահմանների մօտ:

Եւրոպական դիպլօմատիան դժուար դրութեան մէջ է և յայտնում է, որ ինքն վճռելու է րումէլիական խնդիրը իր կամքով, առանց Ալէքսանդր իշխանի պահանջների վրա որ և է ուշադրութիւն դարձնելու:

Այդ անորոշ դրութիւնից Բալկանեան թերակղզու վրա օգտվում են իրանց շահերի համար, օգուտ քաղելով ընդհանուր շփոթութիւնից, Սերբիան և Յունաստանը:

Գուցէ այժմ ամենայարմար ժամանակ է եւրոպական դիւանագիտութեան համար աշխատելու խաղաղութեան աւելի հիմնական, որոշ և տեւողական պայմանները հաստատելու Բալկանեան թերակղզու վրա և բալկանեան պետութիւնների, Թիւրքիայի և Յունաստանի մէջ աւելի որոշ և տեւողական յարաբերութիւնները հաստատելու, քան թէ էին այն ժամանակաւոր անորոշ յարաբերութիւնները, որոնք գոյութիւն ունէին այդ երկիրների մէջ նոյն իսկ վերջին ռուս-թիւրքական պատերազմի վերջանալու օրից:

Վերջին հեռագիրը մեզ հաղորդում է, որ դեսպանաժողովը Կ. Պօլսում արդէն վճռեց նշանակել Բօլգարիայի իշխանին Արեւելեան-Րումէլիայի կառավարչապետ հինգ տարի ժամանակով:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—Լօնդօնից գրում են. «Նորերումս Դուբլինում կազմուած մի ժողովում, որտեղ քննում էին աղքատութեան առաջն առնելու միջոցները, ներկայ էր Իրլանդիայի փոխ-արքան՝ լօրդ Աբերդինը, որի այդ համակրութիւնը դէպի աղքատ ժողովուրդը ուշադրութեան արժանի է դարձրել իր անձնաւորութիւնը:»

—Բերլինից հաղորդում են. «Գինու մենավաճառութեան օրինագծի գտած անյաջողութիւնը շատ բարկացրել և ազդել է Բիսմարկի վրա: Կարծում են, որ նա մտադիր է խնդրելու կայսրին՝ րէյխստագը արձակելու համար: Այդ առաջին հարուածն է, որ տրվեցաւ Բիսմարկի վերջին մի շարք օրինագծերի յաջողութեանը, և այդ հարուածը մեծ հետեւանքներ կունենայ:»

—Վիէննայից հեռագրում են, որ Վենետիկում խօլերան սաստկանում է:

—Կրիտ կղզու բնակիչները վերջին ժամանակ աւելի և աւելի յուզվում են: Մահմետականները գիւղերից խմբվում են քաղաքները: Տաճիկ կառավարութիւնը ջանք է գործ դնում համոզելու, որ ոչինչ վտանգ չէ սպառնում դրանց քրիստոնեաների կողմից: Քրիստոնեայ բնակիչները խմբվում են կղզու լեռնային մասերում: Օտար պետութիւնների հիւպատոսները ջանք են գործ դնում խաղաղութիւն ներշնչելու ժողովրդեան մէջ:

—Միացեալ-Նահանգներից հաղորդում են, որ թշնամութիւնը տեղական և չինական բանուորների մէջ օրից օր աւելանում է: Չինացիք բաւականանում են քիչ վարձով, և այդ պատճառով աւելի շատ պարապմունք են գտնում: Սան-Ֆրանցիսկօյում պատահում են կռիւներ: Հասարակաց կարծիքը և ազատամիտ մամուլը զայրացած են ամբոխի այդ հալածանքների վրա: Կառավարութիւնն էլ աշխատում է զսպել տեղական բանուորներին, որոնց դէպի «նեղաչքանի» հակառակորդները ունեցած ատելութիւնը ծայրահեղութեան է հասել:

—Աւգանիստանից գրում են «Chems» լրագրին, որ այժմ չորս հազարից աւելի մշակներ զբաղուած են Հերատը և Բիլզան ամրացնելով: Այդ աշխատանքների վերահսկողութիւնը յանձնած է անգլիական սպաներին և երկրաչափներին: Ցանկութիւն կայ Հերատի և Բիլզայի մէջ շինելու խճուղի:

—Հնդկաստանում սկսվեցաւ հունձը: Շուտով Անգլիա և Ֆրանսիա կը հասցնվի 1886 թւականի հաճարը. հացահատիկների արտահանութիւնը Հնդկաստանից դէպի Եւրոպա ամեն տարի աւելանում է, և մի քանի տարուց յետոյ կը հասնի մինչև երեք հարիւր միլիօն չետվերիկի անկասկած:

—Վիէննայից մարտի 4-ից (16-ից) հեռագրում են, որ իշխան Ալէքսանդրի ցանկութիւնը լինել անորոշ ժամանակով գեներալ-նահանգապետ Արեւելեան Րումէլիայի,—այստեղ զարմանք պատճառեց: Կարծում են որ նա ենթարկվել է անգլիական ազդեցութեանը: Կարծում են մինչև անգամ որ այդ մի միջոց է, որով իշխան Ալէքսանդրը կամենում է զօրացնել բօլգարական միութեան գործը:

—Սօֆիայից հեռագրում են, որ կառավարութիւնը շտապում է երկաթուղու գիծ անցկացնել Սօֆիայից մինչև Ֆիլիպօպօլ:

—«Temps» լրագրին հաղորդում են որ Անգլիան մտադիր է դիջանելու Պօրտ-Համիլտօն նաւահանգիստը Չինաստանին, որպէս զի վերջինս միանգամայն ձեռք վերցնի Բիրմանիայի վրա որ և է ցանկութիւն յայտնելուց:

—Աւստրիական րէյխսրատը փետրվարի 28-ին քննում էր բարօն Շարշմիտի այն առաջարկութիւնը, որով նա առաջարկում էր գերմանական լեզուն դարձնել պաշտօնական կայսրութեան համար: Լեհացիների և չեխերի ներկայացուցիչները ընդդիմադրեցին այդ առաջարկութեանը: Այդ հարցի քննութիւնը յանձնվեցաւ յանձնաժողովին:

—Հօլլանդիայի պատգամաւորների ժողովը շուտով կը սկսի կօնստիտուցիայի վերաքննութեան գործը: Ժողովը 78 ձայնով ընդդէմ 6-ի վճռեց շաբաթուայ մէջ երեք օր նուիրել այդ հարցի քննութեանը: Ազատամիտ կուսակցութիւնը ձգտում է անկախ դիրք ստեղծել ուսումնարանների համար:

—Իշխան Բիսմարկի քաղաքականութիւնը և լեհացիների բռնած ընդդիմադրողական դիրքը մեծ ազդեցութիւն է գործել գերմանացիների արդիւնաբերութեան և վաճառականութեան վրա արեւելեան նահանգներում, քանի որ լեհացիք վճռել են ոչինչ յարաբերութիւն չունենալ գերմանացիների հետ առեւտրական գործերում: Գերմանացիք լեհացիներին գրաւելու համար, այժմ սկսում են գործածել լեհական լեզուն յարաբերութիւնների ժամանակ, և մինչև անգամ մի գերմանական ֆիրմա, մի շրջաբերականով յայտնում է, որ ինքը գերմանական ծագում չունի: Շատ գերմանական ֆիրմաներ դիմում են լեհացիներին և խնդրում են նոցա շարունակել իրանց առեւտրական յարաբերութիւնները, նոցա «երկրակիցներ» անուանելով և թշնամութիւն ցոյց տալով Բիսմարկի քաղաքականութեան դէմ:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուսաց ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրը՝ կամենալով կատաղած կենդանիներից վնասվածներին բժշկելու համար Պաստէօրի գտած մեթօդները տարածել Ռուսաստանում, և առնելով ներքին գործերի մինիստրի հաւանութիւնը, գրել է Պաստէօրին մի նամակ, որի մէջ խնդրում է մեծ գիտնականին ընդունելու իր մօտ ռուս բժիշկներին և սովորեցնելու նրանց: Պաստէօրը պատասխանելով մինիստրի նամակին և յայտնելով, որ ուրախութեամբ կընդունի ռուս բժիշկներին, խնդրում է մի և նոյն ժամանակ նպաստել Փարիզի մէջ հիմնուելի միջազգային հիւանդանոցին: Մինիստրը ամեն միջոց գործ է դնում բաւականութիւն տալու Պաստէօրի ցանկութեանը:

* * *

Երեւելի գրող Ժիւլ-Վերնի վրա տարճանակ արձակողը յայտնվեցաւ, որ հէնց իր քրոջ որդին է, մի 25 տարեկան ուսանող: Երիտասարդը ուղեղային հիւանդութիւն ունի: Վերնի ձախ ոտը վիրաւորված է, վէրքը վտանգաւոր չէ:

* * *

Անգլիայում 1858 թւականից մինչև 1883 թւականը եղել է 42,630 անձնասպանութիւն: Այդ թւի մէջ չեն մտնում անձնասպանութեան այն դէպքերը, որոնց պատճառը չէ իմացված: Քննութիւններից երեւում է որ անձնասպանների թիւը գլխաւորապէս պատահում է կրթված դասակարգի մէջ: Տղամարդիկ մօտաւորապէս երեք անգամ աւելի են անձնասպանութիւն գործում, քան թէ կանայք, եթէ վերցնելու լինենք 45—55 տարեկան հասակը: Իսկ 15—20 տարեկան հասակում անձնասպանութիւնը կանանց մէջ աւելի է:

* * *

Յայտնի է թէ ինչ տարօրինակ ազգանուններ են կրում գերմանացիք. Նրանց ազգանունները ներկայացնում են և անասունների և բոյսերի և զանազան իրեղէնների և տարվայ չորս եղանակների անուններ և այլն: Այս օրերումս, ինչպէս հաղորդում է Բերլինի «Echo» շաբաթաթերթը, գերմանական մի քաղաքում մի երիտասարդ, պ. Վինտէր (Winter նշանակում է ձմեռ), պըսակվել է օրիորդ Զօմմէրի հետ (Sommer նըշանակում է ամառ), իսկ նօտարիուսի ազգանունը, որի գրասենեակում այդ ամուսնութեան պայմանները ստորագրվել են՝ Հերբստ է (Herbst նշանակում է աշուն): Եթէ սրան աւելացնենք որ ինքն պսակը գարնանն է կատարվել, կը տեսնենք որ այդ բաղդաւոր ամուսնութեան մէջ տարվայ բոլոր չորս եղանակներն էլ դեր են խաղացել:

* * *

Մի բժիշկ, որ դեղ է տալիս անքնութիւնից տանջվող հիւանդին, և որ արդէն փորձել է հիւանդին քնացնելու համար ամենազօրեղ միջոցներ, ինչպէս մօրֆիում և խլօրալ-հիդրատ, տեսնելով, որ ողորմելի հիւանդը դարձեալ սաստիկ տանջվում է անքուն գիշերներ անցկացնելով, ասում է.

—Այժմ, բարեկամ, պէտք է փորձենք վերջին և ամենաարմատական միջոց: Որովհետև ոչ մօրֆիում, ոչ էլ խլօրալ-հիդրատ է ազդում ձեզ վրա, փորձեցէք վերցնել այս երեկոյ մայրաքաղաքների լրագիրների այն բոլոր համարները, որտեղ յօդուածներ կան թիւրք-բօլգարական համաձայնութեան մասին: Այդ յօդուածները կարդալով, անպատճառ քունդ կը տանի: Իսկ եթէ այդ միջոցն էլ չի օգնի,—ձեր ցաւը անբուժելի պէտք է համարել:

* * *

Այս օրերս Բրիւսելի համալսարանի իրաւաբանական բաժնում աւարտել է իր ուսումը այդ համալսարանի իրաւաբանութեան առաջին ուսանողուհի, օրիորդ Պօպլէն: Օրիորդը ինքն բելգիացի է և երկու տարի իրաւաբանութեան մէջ կատարելագործվելուց յետոյ, դիտաւորութիւն ունի ադվօկատութեամբ պարապելու:

* * *

Իտալիայում դիտաւորութիւն կայ միացնել Սիցիլիա կղզին Իտալիայի ցամաքի հետ մի կամուրջով, որ պիտի շինվի Մեսինեան նեղուցի վրայով:

* * *

Լօնդօնում կազմվում է մի մասնաժողով, 1888 թւին անգլիական ազգային բանաստեղծ Բայրօնի ծննդեան հարիւրամեակը փառաւորապէս տօնելու նպատակով:

„ՄՇԱԿԻ" ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

ԵԱԼՏԱ, 24 մարտի: Երէկ ժամանեցին Սեվաստօպօլ Նոցա կայսերական Մեծութիւնք Թագաւոր Կայսրը և Թագուհի Կայսրուհին, Թագաժառանգ Ցեսարեվիչի, այլ Օգոստափառ Որդոց, Մեծ Իշխաններ Սերգէյ և Պավել Ալէքսանդրովիչների, Մեծ Իշխանուհի Ելիսավետա Ֆէօդօրովնայի, պալատի և ճանապարհների հաղորդակցութեան մինիստրների և բազմաթիւ ուղեկիցների հետ միասին: Երկաթուղու կայարանը զարդարված էր մեծաշուք կերպով, Օգոստափառ Ուղեւորների պատճառով, որտեղից Նրանք դիմեցին շրջապատուած ժողովրդի բազմութեամբ և զօրքով որոնք ոգևորված «ուրա» էին կանչում, դէպի նաւամատոյցը, որտեղ կանաչ ծառերով, դրօշակներով և կապերտներով զարդարված պավիլիօնի մօտ դիմաւորեցին Նոցա Մեծութիւններին ծովային մինիստրութեան կառավարիչը և Օդէսայի զինւորական շրջանի հրամանատարը և այլ բարձրաստիճան անձինք: Քաղաքագլուխը մատուցեց Նոցա Մեծութիւններին աղ ու հաց և քաղաքի տիկինները մատուցին Թագուհուն քանի մի ծաղկեայ փունջեր: Կէսօրին մօտիկ Նոցա Մեծութիւնները և Բարձրութիւնները ուղեւորվեցին պատերազմական կրէյսէր «Память Меркурія» նաւով դէպի Եալտա: Կրէյսէրին ուղեկցում էին կլիպէր «Забіяка», կամաւոր նաւատորմի «Москва» շոգենաւը և «Пендераклія» շոգենաւը: Այստեղի նաւահանգստի մօտ կառուցված էր գեղեցիկ պավիլիօն և յաղթական կամար. Կայսերական ուղին ծածկված էր մանուշակներով. Նրանց Մեծութիւններին դիմաւորեցին Տավրիկեան նահանգի ազնուականների բոլոր առաջնորդները, քաղաքագլուխը աղ ու հացով, նահանգի մուրզաները և ազնուականները: Այս միջոցում տեղական մահմետական ազնուականները հագնված էին իրանց ազգային հագուստներով: Տիկինները մատուցին Թագուհուն քանի մի ծաղկեայ փունջեր: Կայարանից Օգոստափառ ուղեւորները կառքերով ճանապարհ ընկան դէպի Լիվադիա: Նրանց Մեծութեանց գալուստի պատճառով Եալտան շատ կենդանութիւն է ստացել և երեկոյեան քաղաքը լուսաւորված էր:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 24 մարտի: Երէկ վերջացաւ երկաթուղիների ներկայացուցիչների և բժիշկների ժողովը: Փոխ-նախագահ Գօբբօսլավին խնդրեց նախագահին միջնորդել որ իւրաքանչիւր տարի կազմվեն այսպիսի ժողովներ և առողջապահական յանձնաժողովի նախագահ Կեարից յայտնեց ցանկութիւն, որ այսպիսի ժողովներին հրաւիրվեն և մասնաւոր ճանապարհների բժիշկները: Գեներալ Բօգդանօվիչը պատասխանեց, որ պարտաւորութիւն կը համարի ներկայացնել ուր հարկն է ժողովի ցանկութիւնները և ժողովի վերջում արտասանեց մի ճառ, որին ժողովականները պատասխանեցին աղմկալի ծափահարութիւններով:

ԲԵԼԳՐԱԴ, 24 մարտի: Րիստիչի հրաժարվելու պատճառը նոր մինիստրութիւն կազմակերպելու, դեռ ևս բացատրված չէ: Ասում են, որ պատերազմական վարչութեան հարցի պատճառով տարաձայնութիւն է ծագել: Գարաշանին վերջնականապէս ընդունեց նոր մինիստրութիւն կազմելու յանձնարարութիւնը: Նոր մինիստրութեան մէջ կը մտնի, ինչպէս երեւում է, և Խօրվատօվիչ:

ՊՕԼՏԱՎԱ, 24 մարտի: Բրդի վաճառականների և ոչխարապահների ժողովը կը բացվի այս-

տեղ յունիս ամսին։ Պրօգրամայում մացրած է և ուխտաւորներին կրեդիտ տալու հարցը։

ՎԻԵՆՆԱ, 24 մարտի։ «Գալուկ» լրագրի խօսքերին նայելով՝ Ռուսաստանը ընդդիմադրում է բուլգարական իշխանի պահանջներին միմիայն խաղաղութիւնը պահպանելու պատճառով։ «Neue Freie Presse» լրագիրը հաղորդում է, որ Թիւրք զօրքերը բանակ գցեցին Յունաստանի հողի վրա. կարծում են, որ Թիւրքերը ուզում են դիտմամբ ընդհարումներին առիթ տալ։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 25 մարտի։ Պետերբուրգի սլաւեանական բարեգործական ընկերութեան ընդհանուր ժողովը միաձայն հաստատեց իր յանձնաժողովի արած առաջարկութիւնը, որ վերաբերում է ռուս ժողովրդի քրիստոնէութեան ընդունելու 900 ամեայ տարեդարձը շքեղ կերպով տօնելուն, 1888 թւի յուլիսի 15-ին։ Դիտաւորութիւն կայ այս տօնախմբութեանը միայն կրօնական բնաւորութիւն տալ։ Այս տօնախմբութեան կատարվելու կենտրօնական տեղերը կը լինեն Կիեվ և Խերսօնէս Տավրիկեան։ Որոշված է միջնորդել սրբ.-սինօդին յօբելեանը կատարելու միջոցին օծել Կիեվում և Խերսօնէսում սուրբ-Վլադիմիրի անունով կառուցվող տաճարները։

ՆԱԼՏԱ, 25 մարտի։ Նոցա Կայսերական Մեծութիւնները և Բարձրութիւնները ժամանելով Լիվադիա, ամսիս 23-ին այցելեցին պալատի եկեղեցին։ Երէկվայ ալեկոծութիւնը դժուարացնում էր բազմաթիւ տեղափոխութիւնը դէպի ափը։

Կ. ՊՕԼԻՍ, 25 մարտի։ Դեսպանաժողովի նիստը տեւեց ընդամենը 45 րոպէ. բոլոր պետութիւնների լիազօրները ստորագրեցին կայացած առենագրութիւնը, որով վաւերացվում է թիւրք-բուլգարական համաձայնութիւնը, և որով Բուլգարիայի իշխանը նշանակված է Արևելեան-Ռումէլիայի գլխաւոր կառավարչապետ հինգ տարի ժամանակով։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 24 մարտի։ «Московск. Вѣд.» լրագիրը հաղորդում է, որ դրօշմակիր տուրքի և դօկումէնտներից ու յատուկ ընթացիկ հաշիւներից վերցվող այդ տուրքի լրացուցիչ պրօկէտը, արդէն ընդունված է։ Դրօշմակիր համեմատական տուրքը կը վերցվի, ամեն տեսակ յետաձգումների ժամանակ, որոնց բանկերը և մասնաւոր անձինք տալիս են այլ և այլ պարտաւորութիւններին. և բոլոր կրեդիտային հիմնարկութիւնները, յատուկ հաշիւներ բանալով, կը պահանջեն այդ տեսակ հաշիւներ ունեցող անձինքներից, որ նրանք գրաւոր կերպով պարտաւորվեն թէ հաշւի լրացման միջոցին, նրանք կը վճարեն պայմանագրի մէջ յիշված պարտքերը։ Նոյն իսկ այդ պարտագրից կը վերցվի մուրհակի թղթի գնին համեմատ դրօշմատուրք։

—

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍԱ

Մարտի 24-ին

Ռուսաց 1 րուբլ Լօնդօնի վրա արժէ	$23^{13}/_{16}$ պէնս
— — Համբուրգի վրա —	$203^{1}/_{2}$ պֆ.
— — Փարիզի վրա —	$250^{3}/_{8}$ սան.
Ոսկի — արժէ — —	8 ր. 28 կ.
Մաքսային կուպօններ — . . .	8 » 30 »
Արծաթ — — — . . .	1 » 26 »
Բօրսային դիսկօնտներ — . . .	$4^{1}/_{4}$ և $6^{0}/_{0}$
Պետակ. բանկ. $5^{0}/_{0}$ տոմս 1-ին շրջանի	99 » 87 կ.
— — — — 2-րդ —	99 » 50 »
— — — — 3-րդ —	99 » 37 »
— — — — 4-րդ —	99 » 37 »
— — — — 5-րդ —	99 » 37 »
Արևելեան $5^{0}/_{0}$ փոխառութ. 1-ին շրջ.	99 » 50 »
— — 2-րդ —	99 » 50 »
— — 3-րդ —	99 » 75 »
Ներքին $5^{0}/_{0}$ առաջին փոխառութ.	223 » 75 »
— երկրորդ —	220 » — »
$5^{1}/_{2}^{0}/_{0}$ ռէնտա	104 » — »
Ոսկեայ ռէնտա.	180 » 50 »
Նոր կօնսօլիդած փոխառութիւն. .	153 » 25 »
$5^{0}/_{0}$ գրաւական թղթեր կալուած. փոխ. կրեդ. ընկ.	156 » 25 »
$5^{1}/_{2}^{0}/_{0}$ գրաւական թղթեր Խերսօնի կալուած. բանկի.	96 » — »
$6^{0}/_{0}$ գրաւակ. թղ. Խարկօվի կալ. բան.	101 » 12 »
— — Պօլտավայի — —	101 » 25 »
— — Պետ.Տօլսկ. — —	101 » 25 »
— — Կիեվի — —	101 » 25 »
— — Մօսկվայի — —	102 » — »
— — Բեսարաբ. Տավր.—	100 » 75 »
— — Նիժ. Սամար. —	101 » 25 »
— — Վիլնայի —	99 » 75 »
— — Թիֆլիսի—27 և 43 տ.	97 » — »
— —Քութայիսի-18 և 43 տ.	— » — »
Վօլժսկօ-կամսկի բանկի ակցիաները	524 » 50 »
Ռուսաց երկաթուղիների գլխաւ. ընկ.	252 » 50 »
Ռիբինսկ-Վօլօգօվի ընկ.	85 » 50 »
Ս. Պետերբուրգի քաղաքային օբլիգացիաներ.	90 » 25 »
Մօսկվայի քաղաք. օբլիգացիաներ .	92 » 75 »
Օդէսայի — — .	93 » 50 »

Ս. Պետերբուրգի բօրսայի տրամադրութիւնը ամուր է։

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

ԿԱՅԻՐՕ. Հ. Շ. Ցանձնեցինք 2 րուբլի կենտրօնական գրավաճառանոցին։

ԳԱՆՁԱԿ. Մ. Շ։ Ստացանք ձեր ուղարկած 31 րուբլի։ Նամակ կը գրենք ձեզ։

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐԱՊՕԼ. Ս. Ոչ. դեռ ևս չէ կարելի տանել։

Խմբագիր-Հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ն Ե Ր

Պարոն Սակակինի Թիֆլիսից իր բացակայութեան պատճառով, յանձնել է պ. Լէրիսէին վաճառել, երկրագործներին, որոնք կը ցանկանան եղինջի (крапива-Bamie) պլանտացիա ունենալ, ԵՂԻՆՁԻ ՈՍՏՆԵՐ, որոնց կարելի է տնկել այս տարի։ Պ. Լէրիսէ ունի ՄԻ ՀԱՒԱՔԱԾՈՒ ԵՂԻՆՁԻ ՈՍՏԵՐԻ, ՊԱՏՐԱՍՏԻ ՀՈՒՄ և ՃԵՐՄԱԿԱՑՐԱԾ, ԹԵԼԻ, ՍԱՆՐԱԾ, ՄԱՔՐԱԾ և ՆԵՐԿԱԾ ԹԵԼԻ և ԵՂԻՆՁԻՑ ՍՏԱՑՎԱԾ ԳՈՐԾՈՒԱԾՔՆԵՐԻ։ Այս բոլորը տեսնել ցանկացողները թող դիմեն Նագօրնայա փողոց, № 11 Փրիդօնովի տուն, Սօլօլակում։ 1—3

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

„MESSAGERIES MARITIMES“

(ՄԵՍՍԱԺԸՐԻ ՄԱՐԻՏԻՄ)

Շաբաթ օրը, 29-ին մարտի ERIDAN (Էրիդան) շոգենաւը, նաւապետ CAUVIN (Կօվէն) և Հինգշաբթի օրը 3-ին ապրիլի TIGR (Տիգր) շոգենաւը, նաւապետ BONNEFOY (Բօննըֆուա) դուրս կը գնան ԲԱԹՈՒՄԻՑ ուղիղ ճեյսով դէպի ՄԱՐՍԷԼ, առաջինը Կ. Պօլսի, Պիրէի և Նէապօլի վրայով, իսկ երկրորդը Տրապիզօնի, Կերասունդի, Սամսօնի, Ինէբօլուի, Կ. Պօլսի և Զմիւռնիայի վրայով։ Տեղեկութիւնների մասին պէտք է դիմել ԲԱԹՈՒՄ և ԲԱԳՈՒ պ. պ. ԷԼԼԵՐՍ ԲՈՒՐԿՀԱՐԴԻՆ և ԸՆԿ. իսկ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ ԳԷՈՐԳ ՀԵՁՈՒԲԵԱՆ ՀԵՁՈՒԲԵԱՆՑԻՆ։ 1—3

ԹՈՅԼՏՈՒԹԵԱՄԲ Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ

Էլէկսիր-Melange. Մազերի արագ և առատ բուսցնելու համար և նրանից պահպանելու թափվելուց։ Գինը 2 ր. սրուակի համար, գործածութեան հրահանգի հետ միասին, ռուսերէն, ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուով։

Բալզամ—Eugénie. դափնեա և պասկի փունջի ծաղիկներից, երեսին, շլինքին և ձեռքերին քնքշութիւն և փափկութիւն, նոյնպէս և մարմարիօնի սպիտակութիւն տալու համար, շուշանի և վարդի անուշահոտութեամբ, նոյնպէս կաշու անհարթութիւնը և բծերը ոչնչացնելու։ Գինը 1 ր. 75 կ. սրուակի համար, գործածութեան հրահանգով ռուսերէն, ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուներով։

Կարմրադեղ—Eugénie. հեղուկ, թուշերին և ականջներին բնական վարդի գոյն տալու, որ չէ փոխվում էլէկտրական լուսաւորութեան ժամանակ և որ չէ սրբվում երեսի քրտինքից։ Առաջարկվում է մանաւանդ թատրօնների և պարահանդէսների համար։ Գինը 1 ր. 50 կ. սրուակի համար, գործածութեան հրահանգով ռուսերէն, ֆրանսերէն և գերմաներէն լեզուով։

Այդ բոլոր երեք կօսմէտիկական արդիւնքները բժշկական վարչութեան վկայութեամբ, չեն պարունակում իրանց մէջ որ և է վնասակար նիւթեր։ Բէրթա Րիս.

ԱՐՏՕՆՈՒԹԻՒՆ ՍՏԱՑԱԾ ՊՕՄԱԴ

Իսկական «Pasta Eugénie», գերազանց միջոց կաշու ամեն տեսակ բծերի, և երեսի վրա պատահող ուրիշ անախորժ երևոյթների դէմ։ Տալիս է երեսի գոյնին երիտասարդական թարմութիւն և գեղեցկութիւն։ Գինը մի սրուակի համար 1 ր. 60 կ.

Քինին-գլիցէրինեան պօմադ պերուական բալզամից, մազերը սնդացնելու, խտացնելու և մեծացնելու համար։ Գ. 2 ր. սրուակի համար։

Ձեռքերի պօմադ։ Գինը սրուակի համար 1 ր. 30 կ.։ Իւրաքանչիւր սրուակի վրա գտնվում է պաշտպանողական դրօշմ, մի «հրեշտակ» և հնարող ստորագրութիւն «Bertha Ries».

Իսկական «Poudre-Eugenie» սպիտակ և վարդագոյն փոշի. Գ. արկղիկի, վրձինով 1 ր. 50 կ., առանց վրձնի 1 ր. 20 կ.

Մազերի ներկը երեք գոյնի. սև, շագանակագոյն և բաց-շէկ. Գ. արկղիկի 3 ր. Ներկը «Րիս-Գուտմանի» գործարանի։

Գլխաւոր պահեստ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ գտնվում Վ. Գ ր ի վ ն ա կ ի դեղատան ապրանքների մագազինում, «Լօնդօն» հիւրանոցի տակ, Զուբալօվի տանը։ 19—100

ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ վաճառականական դասակարգին պատկանող իւրաքանչիւր անձի համար ու ՄԱՏՉԵԼԻ ՁԵՌՆԱՐԿ առևտրական հաշուարարութիւնները առանց ուսուցչի օգնութեանը ուսումնասիրելու համար։

Ս. ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆԻ

ՁԵՌՆԱՐԿ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀԱՇՈՒԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ

Վաճառվում է կենտ. գրավաճառանոցում, եղբարց Ծովիանօվների բանկային գրասենեակում և հեղինակի մօտ. Тифлисъ, Лабораторная, № 11։ Օտարաքաղաքացիք դիմում են վերջին հասցէով С. П. Мануэльянцу.

Գինն է ամեն տեղ 2 րուբլի։ 11—30

Ալէքսանդրապօլ քաղաքում, իշխանութեան թոյլտուութեամբ, բացած լինելով գրավաճառանոց, ընդունում եմ կոմիսիայով ծախելու այլ և այլ գրեանք։ Ցանկացողները կարող են դիմել հետևեալ հասցէով. Гор. Александрополь, въ книжный магазинъ С. Вехапетова. 1—2

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ եմ ԿՈՄՄԻՍԻԱՅՈՎ կատարել գործեր ՓՕԹԻՈՒՄ, ինչպէս, օրինակ, կըշռել, յանձնել, նաև ծախել և հաշիւները գրել հայաչափիկների ՅՈՐԵՆԻ, ԳԱՐԻԻ, ԿՏԱՒԱՀԱՏԻ և ՍԻՄԻՆԴՐԻ և այլն։ Ուրիշ քաղաքներից կարող են ինձ դիմել հետևեալ հասցէով. ПОТИ, Сиракану Теръ-Мартиросянцъ.

Ս. Տէր-Մարտիրոսեանց

МАРТ

Տ Ե Ղ Ե Կ Ա Ց Ո Յ Ց

1886 Թ.

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂՈՒ ԳՆԱՑՔՆԵՐ

ԹԻՖԼԻՍԻՑ Բաթում փօստային գնացքը գնում է առաւօտ. . . .	8 ժ. 35 ր.
ԲԱԹՈՒՄԻՑ Թիֆլիս գալիս է երեկ.	10 » 25 »
ԹԻՖԼԻՍԻՑ Բագու գնում է երեկոյ.	10 » 55 »
ԲԱԳՈՒԻՑ Թիֆլիս գալիս է առ.	8 » — »
ԹԻՖԼԻՍԻՑ Սուրամ ապր. պաս. գնացքը գնում է կէսօրից յետոյ . .	3 » 15 »
ՍՈՒՐԱՄԻՑ Թիֆլիս գալիս է առ.	8 » 24 »

ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ «Ռուսաց ընկ. նաւագնացութեան և առևտրի»

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 4 ժամին կէս օրից յետոյ շոգենաւը գնում է ուղղակի ճեյսով ԲԱԹՈՒՄԻՑ դէպի ՕԴԷՍՍԱ։

ՇԱԲԱԹ 8 ժամ. երեկոյ. շրջական ճեյսով ԲԱԹՈՒՄԻՑ դէպի ՕԴԷՍՍԱ։

ԿԻՐԱԿԻ երեկոյեան արտասահմանեան ճեյսով ԲԱԹՈՒՄԻՑ դէպի Կ. ՊՕԼԻՍ։

—

Շոգենաւերը գալիս են ԲԱԹՈՒՄ. Ե ր ե ք շ ա բ թ ի երեկոյեան Օդէսայից, ո ւ ր բ ա թ առաւ. Օդէսայից (ուղղակի ճեյս) և շ ա բ ա թ առաւ. Կ. Պօլսից։

ՓՕՍՏԱՅԻՆ ԿԱՌՔԵՐ

ԹԻՖԼԻՍԻՑ Վլադիկավկաս փօստ. կառքը գնում է առաւօտեան 8 ժամին և հասնում է Վլադիկավկաս 6-ին կամ 7 ժամին։

ՎԼԱԴԻԿԱՎԿԱՍԻՑ դուրս է գնում առաւօտեան 9 ժամին և հասնում է Թիֆլիս 5 կամ $5^{1}/_{2}$ ժամին։

Կառքերը, որոնք ճանապարհին չեն գիշերում, ԹԻՖԼԻՍԻՑ դէպի Վլադիկավկաս գնում են 4 ժամին կէս օրից յետոյ, նոյնպէս և Վլադիկավկասից դէպի Թիֆլիս։

ԹԻՖԼԻՍԻ ՊԻՏՈՅՔՆԵՐԻ ՏԱԿՍԱ

Թխած հաց կրուպչատկա ալիւրից ֆուն.			5 կօպ.
Ցորենի ալիւրից	1	տեսակի —	$2^{1}/_{2}$ »
	2	— —	2 »
Թօնրի մէջ թխած հացի ֆուն.	1	տեսակ	$4^{1}/_{2}$ »
	2	—	3 »
	3	—	$2^{1}/_{2}$ »
Կրուպչ. և ցորենից լավաշներ	1	տեսակի	$4^{1}/_{2}$ »
	2	—	$3^{1}/_{2}$ »
	3	—	3 »
Տաւարի մսի ֆունտը	1	տեսակի	8 »
	2	—	7 »
	Ոսկի	—	14 »
Ոչխարի մսի ֆունտը.			9 »
Խոզի մսի ֆունտը			— —

Дозволено цензурою, Тифлисъ 26 Марта 1886 г. Типографія Канцеляріи Главнонач. Гражд. час. на Кавк., Лорисъ-Меликовская у., д. каз.